

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

RADA

Rezolucja Rady w sprawie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych

(2011/C 372/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

MAJĄC NA UWADZE, ŻE:

Strategia „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu uznaje uczenie się przez całe życie i rozwijanie umiejętności za kluczowe elementy odpowiedzi na obecny kryzys gospodarczy i starzenie się społeczeństwa oraz na szeroko pojętą gospodarczą i społeczną strategię Unii Europejskiej.

Kryzys uwidoczniał, jak istotną rolę uczenie się dorosłych⁽¹⁾ może odegrać w realizacji celów strategii „Europa 2020”, gdyż umożliwia osobom dorosłym, w szczególności pracownikom nisko wykwalifikowanym i starszym, poprawę umiejętności dostosowywania się do zmian na rynku pracy i w życiu społecznym. Uczenie się dorosłych daje osobom, które dotknęło bezrobocie czy restrukturyzacja lub które stanęły przed koniecznością transformacji zawodowej, możliwość podniesienia kwalifikacji lub przekwalifikowania; w istotny sposób przyczynia się też do włączenia społecznego, aktywności obywatelskiej i rozwoju osobistego;

I UWZGLĘDNIAJĄC:

1. Rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2008 r. w sprawie kształcenia dorosłych pt.: „Nigdy nie jest za późno na naukę”, w której apeluje się do państw członkowskich o wspieranie zdobywania wiedzy i rozwijania kultury uczenia się przez całe życie, w szczególności przez realizację polityk – zgodnych z zasadą równości kobiet i mężczyzn – zmierzających do tego, by zwiększyć atrakcyjność, dostępność i skuteczność edukacji dorosłych.
2. Konkluzje Rady z maja 2008 r.⁽²⁾ w sprawie uczenia się dorosłych, w których to konkluzjach po raz pierwszy ustanowiono zestaw wspólnych priorytetów do zrealizowania w sektorze uczenia się dorosłych i które utorowały drogę do intensywniejszej europejskiej współpracy między różnymi zainteresowanymi podmiotami; w których przedstawiono również szereg konkretnych środków na lata 2008–2010

(zwanym dalej „planem działania”) mających na celu zwiększenie liczby uczących się dorosłych i podniesienie jakości uczenia się dorosłych.

3. Rezolucję Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych z Radzie z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie lepszego uwzględniania poradnictwa przez całe życie w strategiach uczenia się przez całe życie; podkreślono w niej znaczenie poradnictwa zawodowego jako procesu ciągłego, który pozwala obywatelom, niezależnie od ich wieku i w każdym momencie ich życia, określić swoje umiejętności, kompetencje i zainteresowania, podejmować decyzje w zakresie kształcenia, szkolenia i zatrudnienia oraz kierować swoim życiem w trakcie uczenia się, pracy i w innych sytuacjach.
4. Konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r.⁽³⁾, w których ustanowiono strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”); ramy te są w pełni zgodne ze strategią „Europa 2020”, a ich cztery cele dotyczące uczenia się przez całe życie i mobilności; jakości i skuteczności; równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej; a także kreatywności i innowacyjności mają również znaczenie dla uczenia się dorosłych.
5. Wspólne sprawozdanie Rady i Komisji z 2010 roku z postępów w realizacji programu prac „Edukacja i szkolenie 2010”⁽⁴⁾, w którym to sprawozdaniu podkreślono, że w uczeniu się dorosłych ważne jest również, by umożliwiało ono uzyskanie pełnej gamy kompetencji kluczowych, oraz odnotowano, że poważnym wyzwaniem jest zadbanie o to, by wszyscy uczący się – w tym również dorośli – mogli skorzystać z innowacyjnych metod nauki.
6. Inicjatywy przewodnie strategii „Europa 2020”:
 - „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, w którym zaapelowano do państw członkowskich o zadbanie o to, by ludzie zdobywali umiejętności niezbędne do dalszego uczenia się i wymagane na rynku pracy w ramach kształcenia ogólnego, zawodowego i wyższego, a także w ramach uczenia się dorosłych,

⁽¹⁾ Do celów niniejszego tekstu termin „uczenie się dorosłych” obejmuje całą gamę działań polegających na uczeniu się formalnym, pozaformalnym i nieformalnym – zarówno w ramach kształcenia ogólnego, jak i zawodowego – podejmowanych przez osoby dorosłe po zakończeniu kształcenia i szkolenia.

⁽²⁾ Dz.U. C 140 z 6.6.2008, s. 10.

⁽³⁾ Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 117 z 6.5.2010, s. 1.

- „Europejska platforma walki z ubóstwem”, w której proponuje się rozwój innowacyjnego kształcenia dla społeczności znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, tak by osoby doświadczające ubóstwa i wykluczenia społecznego mogły godnie żyć i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym,
 - „Unia innowacji”, w której propaguje się dążenie do doskonałości w edukacji i jak najpełniejszego rozwijania umiejętności, tak by przyszedł wzrost w Europie, która stoi w obliczu starzenia się społeczeństwa i silnej presji konkurencyjnej, związany był z innowacyjnymi produktami, usługami i modelami biznesowymi.
7. Konkluzje Rady z dnia 11 maja 2010 r. w sprawie społecznego wymiaru kształcenia i szkolenia ⁽¹⁾, w których odnotowano, że szerszy dostęp do edukacji dorosłych mógłby stać się nową szansą na aktywne włączenie i większe zaangażowanie społeczne.
8. Decyzję Rady z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich ⁽²⁾, w której to decyzji dąży się do propagowania skutecznych zachęt do uczenia się przez całe życie – zarówno w odniesieniu do osób zatrudnionych, jak i osób spoza tej grupy – „zapewniające każdemu dorosłemu możliwość ponownego przeszkolenia lub podwyższenia swoich kwalifikacji zawodowych”.
9. Konkluzje Rady z dnia 18–19 listopada 2010 r. w sprawie ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego ⁽³⁾, w których zachęcono do większego uczestnictwa osób indywidualnych w doskonaleniu zawodowym, zwiększenia inwestycji w rozwój zasobów ludzkich, szkoleń wewnątrzzakładowych i uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy oraz do ściślejszej współpracy między instytucjami szkoleniowymi a pracodawcami, w szczególności w zakresie szkoleń dla pracowników nisko wykwalifikowanych;

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE FAKT, ŻE:

Zapoczątkowane zostały prace we wszystkich priorytetowych obszarach określonych w planie działania na lata 2008–2010, choć w poszczególnych krajach tempo tych prac jest różne:

- reformy uczenia się dorosłych coraz częściej są elementem ogólnych działań w dziedzinie kształcenia i szkolenia, zwłaszcza dzięki rozwojowi krajowych ram kwalifikacji i strategii na rzecz uczenia się przez całe życie,
- zwiększono dbałość o jakość w uczeniu się dorosłych, co jest istotną kwestią; poczyniono także postępy w rozwijaniu profilu zawodowego i szkoleń dla osób zawodowo zajmujących się kształceniem dorosłych, akredytacji dla placówek świadczących usługi w zakresie kształcenia dorosłych, a także ulepszonych usług doradczych dla osób dorosłych,
- działania środowiskowe i kształceniowe coraz częściej kierowane są do osób mających najniższe kwalifikacje, dając im

tym samym większe szanse na integrację zawodową i społeczną,

- uczenie się pozaformalne i nieformalne, mające znaczny udział w uczeniu się dorosłych, jest coraz częściej uznawane i walidowane, jednak korzystanie z możliwości walidacji jest nadal zbyt ograniczone,
- podjęto pierwsze działania w celu lepszego monitorowania sektora uczenia się dorosłych;

MIMO TO PRZYJMAJE, ŻE:

Aby móc stawić czoła zarówno krótko-, jak i długofalowym konsekwencjom kryzysu gospodarczego, osoby dorosłe muszą regularnie podnosić swoje umiejętności i kompetencje osobiste i zawodowe. Zważywszy na obecny brak stabilności na rynku pracy i potrzebę ograniczenia zagrożenia wykluczeniem społecznym, dotyczy to w szczególności osób nisko wykwalifikowanych. Jednak wszystkim dorosłym, również tym dysponującym wysokimi kwalifikacjami, uczenie się przez całe życie może przynieść znaczne korzyści.

Mimo to coraz powszechniej uważa się, że uczenie się dorosłych jest obecnie najsłabszym ogniwem w rozwoju krajowych systemów uczenia się przez całe życie. Uczących się dorosłych jest coraz mniej, i z 9,8 % w populacji osób od 25 do 64 roku życia w 2005 roku odsetek ten zmniejszył się do zaledwie 9,1 % w 2010 roku, co sprawia, że tym trudniej będzie osiągnąć do roku 2020 cel „ET 2020”, jakim jest podniesienie tego odsetka do 15 %. Dlatego też należy zwrócić uwagę na przeszkody takie jak niski poziom motywacji i brak placówek opiekuńczych; ich przewyciężenie pomogłoby kobietom i mężczyznom w godzeniu obowiązków rodzinnych i zawodowych z wymogami uczenia się.

Podobnie jak w innych sektorach, w uczeniu się dorosłych należy opowiedzieć się za podejściem opartym na efektach uczenia się, w którego ramach niezależny uczący się zajmuje centralne miejsce, bez względu na to, gdzie się uczy – w pracy, w domu, jako członek lokalnej społeczności lub wolontariusz czy też w instytucjach edukacyjnych i szkoleniowych – oraz rozwijać wieloaspektowy model zarządzania, którego takie podejście wymaga.

Aby doprowadzić sektor uczenia się dorosłych do stanu, w którym będzie mógł wspierać realizację strategii „Europa 2020”, wiele pozostaje do zrobienia, jeśli chodzi o efektywne i wydajne finansowanie, o stwarzanie kolejnych szans uzyskania podstawowych umiejętności, takich jak umiejętność czytania i liczenia oraz umiejętności informatyczne, a także o działania edukacyjne ukierunkowane na migrantów, osoby zbyt wcześnie kończące naukę i młodzież nieuczącą się, niepracującą ani nieszkolącą się, osoby niepełnosprawne i osoby starsze, a także jeśli chodzi o współpracę z pracodawcami, partnerami społecznymi i ze społeczeństwem obywatelskim.

Realizacja planu działania pokazała również, że trudno jest odpowiednio monitorować sektor uczenia się dorosłych ze względu na brak dostatecznych danych statystycznych i oceny działań politycznych. Kształtowanie opartej na faktach polityki w dziedzinie uczenia się dorosłych wymaga wszechstronnych i porównywalnych danych dotyczących wszystkich kluczowych aspektów uczenia się dorosłych, skutecznych systemów monitorowania i współpracy między różnymi agencjami, a także działań badawczych o wysokiej jakości;

⁽¹⁾ Dz.U. C 135 z 26.5.2010, s. 2.

⁽²⁾ Dz.U. L 308 z 24.11.2010, s. 46.

⁽³⁾ Dz.U. C 324 z 1.12.2010, s. 5.

JEST ZDANIA, ŻE:

Uczenie się przez całe życie oznacza uczenie się od wieku przedszkolnego do okresu po przejściu na emeryturę⁽¹⁾. Uczenie się dorosłych jest niesłychanie istotnym etapem kontinuum uczenia się przez całe życie i obejmuje całą gamę działań polegających na uczeniu się formalnym, pozaformalnym i nieformalnym – zarówno w ramach kształcenia ogólnego, jak i zawodowego – podejmowanych przez osoby dorosłe po zakończeniu kształcenia i szkolenia.

Aby wykorzystać osiągnięcia wynikające z planu działania na lata 2008–2010, a jednocześnie uzupełnić istniejące inicjatywy polityczne w dziedzinie edukacji szkolnej, szkolnictwa wyższego (proces boloński) oraz kształcenia i szkolenia zawodowego (proces kopenhaski), potrzebna jest odnowiona europejska agenda w zakresie uczenia się dorosłych umożliwiająca każdej osobie dorosłej rozwijanie i podnoszenie umiejętności i kompetencji przez całe życie.

Uczenie się dorosłych może być cennym wkładem w realizację celów strategii „Europa 2020” polegających na ograniczeniu odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę i szkolenia do mniej niż 10 %. Z tego względu szczególną uwagę należy poświęcić poprawieniu oferty dla dużej liczby nisko wykwalifikowanych Europejczyków, o których mowa w strategii „Europa 2020”, począwszy od alfabetyzacji i nauki liczenia oraz zapewnienia środków drugiej szansy (jako wstęp) aż po podnoszenie kwalifikacji na potrzeby pracy zawodowej i życia. Zapewnienie uzyskania podstawowych umiejętności jako podstawy do rozwijania kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie⁽²⁾, zmierzenie się z problemem przedwczesnego kończenia nauki⁽³⁾ i zajęcie się kwestiami takimi jak kształcenie i włączenie społeczne migrantów, Romów i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, wymagają zgodnych działań zarówno w ramach edukacji szkolnej, jak i edukacji dorosłych.

Jednocześnie należy docenić i wspierać istotny wkład, jaki uczenie się dorosłych może wnieść w rozwój gospodarczy dzięki zwiększeniu produktywności, konkurencyjności, kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości.

W tym kontekście istnieje również znaczna potrzeba zintensyfikowania wysiłków zmierzających do osiągnięcia celu wyznaczonego w ramach strategii „Europa 2020”, polegającego na zadbaniu o to, by co najmniej 40 % młodych dorosłych uzyskało wykształcenie wyższe lub równoważne. Sprostanie temu wyzwaniu przyczyniłoby się do rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, która w pełni wykorzystuje dostępne zasoby i kapitał ludzki;

DLATEGO TEŻ APELUJE O:

Przyjęcie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych, na podstawie której kontynuowane, uzupełnione i skonsolidowane zostaną prace w dziedzinie uczenia się dorosłych według czterech strategicznych celów określonych przez Radę w strategicznych ramach „ET 2020”. Choć początkowo agenda ta będzie skupiać się na okresie 2012–2014 (zob. załącznik do niniejszego dokumentu), należy ją postrzegać jako zakrojoną na dłuższy okres koncepcję uczenia się doro-

słych, w ramach której – aż po rok 2020 – należy zmierzać do podniesienia statusu sektora jako takiego, a bardziej konkretnie do:

- (i) zapewnienia dorosłym, bez względu na płeć i ich warunki osobiste i rodzinne, większych możliwości dostępu do wysokiej jakości kształcenia w każdym momencie życia, tak by wspierać rozwój osobisty i zawodowy osób dorosłych, upodmiotowienie, umiejętności dostosowawcze, zdolność do znajdowania zatrudnienia i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym;
- (ii) rozwijania nowego podejścia do kształcenia i szkolenia dorosłych, które skupione jest wokół efektów uczenia się oraz odpowiedzialności i autonomii uczącego się;
- (iii) szerzenia wśród dorosłych wiedzy na temat tego, że uczenie się jest przedsięwzięciem na całe życie, które należy kontynuować regularnie w trakcie całego życia, w szczególności w okresach bezrobocia lub transformacji zawodowej;
- (iv) zachęcania do opracowania efektywnych systemów doradztwa dotyczącego całego życia, a także zintegrowanych systemów walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
- (v) zapewnienia dorosłym wszechstronnej oferty formalnego i pozaformalnego kształcenia i szkolenia o wysokiej jakości, które umożliwia nabycie kompetencji kluczowych lub prowadzi do uzyskania kwalifikacji na wszystkich poziomach europejskich ram kwalifikacji (EQF), przy wsparciu społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, a także władz lokalnych;
- (vi) zapewnienia elastycznych rozwiązań dostosowanych do różnych szkoleniowych potrzeb dorosłych, w tym szkoleń wewnątrzzakładowych i uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy;
- (vii) podnoszenia wśród pracodawców świadomości tego, że uczenie się dorosłych przyczynia się do większej produktywności, konkurencyjności, kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości i że w istotny sposób wpływa na zdolność pracowników do znalezienia zatrudnienia i ich mobilność na rynku pracy;
- (viii) zachęcania instytucji szkolnictwa wyższego do akceptowania mniej tradycyjnych grup uczących się, takich jak osoby dorosłe, jako sposobu wykazania się odpowiedzialnością społeczną i większą otwartością na społeczeństwo jako takie, a także jako odpowiedzi na wyzwania demograficzne i wymagania starzejącego się społeczeństwa;
- (ix) promowania roli partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego w artykułowaniu potrzeb szkoleniowych i rozwijaniu możliwości uczenia się dorosłych, a także optymalizowaniu udziału władz centralnych, regionalnych i lokalnych;
- (x) promowania wyważonego podziału zasobów na kształcenie i szkolenie przez cały cykl życia, opartego na podziale obowiązków i zdecydowanym zaangażowaniu publicznym, szczególnie na rzecz możliwości drugiej szansy i rozwijania podstawowych umiejętności;

⁽¹⁾ Rezolucja Rady z dnia 27 czerwca 2002 r. w sprawie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 163 z 9.7.2002, s. 1).

⁽²⁾ OJ L 394 z 30.12.2006, s. 10.

⁽³⁾ Jak podkreślono w zaleceniu Rady z czerwca 2011 r. (Dz.U. C 191 z 1.7.2011, s. 1).

- (xi) zaangażowania partnerów społecznych i podnoszenia ich wiedzy na temat korzyści – jakie mogą odnieść również oni sami – wynikających z uczenia się w miejscu pracy, w tym zapewniania podstawowych umiejętności;
- (xii) zapewnienia dobrze rozwiniętej oferty usług związanych z uczeniem się seniorów, tak by promować aktywność, niezależność i zdrowy styl życia osób starszych, oraz wykorzystania ich wiedzy, doświadczenia, kapitału społecznego i kulturowego z pożytkiem dla całego społeczeństwa;
- (xiii) podjęcia zdecydowanego zobowiązania na rzecz promowania uczenia się dorosłych jako sposobu na propagowanie solidarności między różnymi grupami wiekowymi (na przykład za pomocą „paktu międzypokoleniowego”), a także między kulturami i ludźmi wywodzącymi się ze wszystkich środowisk;

W ZWIĄZKU Z TYM ZACHĘCA PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE, BY:

1. Skupiły swoje wysiłki w okresie 2012–2014 na obszarach priorytetowych szczególnie opisanych w załączniku do niniejszego dokumentu, tym samym przyczyniając się do realizacji czterech priorytetów zawartych w ramach strategicznych „ET 2020” zgodnie z krajowymi kontekstami i przepisami.
2. Zapewniły skuteczną komunikację z odpowiednimi ministerstwami i zainteresowanymi podmiotami, partnerami społecznymi, przedsiębiorstwami, właściwymi organizacjami pozarządowymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, aby poprawić spójność między politykami w dziedzinie uczenia się dorosłych a szeroko pojętymi politykami społeczno-gospodarczymi.
3. Prowadziły aktywną współpracę na szczeblu UE w celu wspierania pomyślnej realizacji działań w wyżej wspomnianych obszarach priorytetowych, zwłaszcza poprzez:
 - (i) wykorzystanie w pełni narzędzi uczenia się przez całe życie uzgodnionych na szczeblu UE do promowania uczestnictwa dorosłych w uczeniu się;
 - (ii) wykorzystanie możliwości, jakie daje program „Uczenie się przez całe życie”, w szczególności w ramach modułów Grundtvig oraz Leonardo da Vinci, oraz program, który go zastąpi od 2014 roku, a także fundusze strukturalne, a w stosownych przypadkach – inne instrumenty, w celu współfinansowania istniejących inicjatyw;
 - (iii) zastosowanie otwartej metody koordynacji – przy wsparciu Komisji i za pośrednictwem odpowiednich europejskich sieci – w celu promowania wzajemnego uczenia się oraz wymiany dobrych praktyk i doświadczeń z zakresu uczenia się dorosłych;
 - (iv) wyznaczenie krajowego koordynatora, aby ułatwić współpracę z innymi państwami członkowskimi i Komisją przy realizacji agendy w zakresie uczenia się dorosłych;

I WZYWA KOMISJĘ, ABY:

Współpracowała z państwami członkowskimi i wspierała je w rozwijaniu i realizacji przedstawionej powyżej odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych, w tym w osiąganiu priorytetowych celów na okres 2012–2014 szczególnie opisanych w załączniku I, zwłaszcza poprzez:

- (i) zadbanie o uzupełnianie się i zgodność między inicjatywami politycznymi podejmowanymi na mocy niniejszej rezolucji i inicjatywami rozwijanymi w kontekście innych stosownych działań politycznych: strategicznych ram „ET 2020”, procesu kopenhaskiego i procesu bolońskiego, unijnej agendy w zakresie modernizacji szkolnictwa wyższego, a także inicjatywami takimi jak inicjatywy dotyczące alfabetyzacji i zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki, które wymagają skoordynowanego podejścia uwzględniającego zarówno edukację szkolną, jak i uczenie się dorosłych, oraz poprzez promowanie wymiaru dotyczącego uczenia się dorosłych w ramach każdego z tych działań;
- (ii) ustanowienie ścisłego, trwałego kontaktu z krajowymi koordynatorami wyznaczonymi w państwach członkowskich i pozostałych krajach uczestniczących;
- (iii) umożliwienie państwom członkowskim i organizacjom wspierającym uczenie się dorosłych wymiany informacji na temat ich polityk i praktyk oraz na temat ich oceny tych polityk i praktyk poprzez organizowanie działań, przeglądów, konferencji, warsztatów i innych stosownych instrumentów służących wzajemnemu uczeniu się oraz usprawnienie – w miarę dostępnych zasobów – gromadzenia danych na temat uczenia się dorosłych jako części zaktualizowanych spójnych ram wskaźników i poziomów odniesienia zaplanowanych na rok 2013;
- (iv) zwiększenie zasobów wiedzy na temat uczenia się dorosłych w Europie poprzez zlecenie analiz oraz wzmocnienie potencjału istniejących struktur badawczych w zakresie analizowania kwestii uczenia się dorosłych, w tym poprzez współpracę z Eurydice i Cedefop i innymi stosownymi instytucjami oraz wykorzystanie w pełni ich potencjału informacyjnego i badawczego;
- (v) kontynuowanie i intensyfikowanie współpracy z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak OECD (w szczególności wykorzystanie wyników międzynarodowego badania kompetencji osób dorosłych (PIAAC)), ONZ (w szczególności UNESCO) oraz Rady Europy, a także innych odpowiednich inicjatyw regionalnych lub ogólnoeuropejskich, np. europejsko-azjatyckiego węzła wiedzy o uczeniu się przez całe życie (w ramach platformy ASEM);
- (vi) wykorzystanie środków finansowych dostępnych na szczeblu europejskim do wsparcia realizacji niniejszej agendy;
- (vii) przedstawienie sprawozdania z realizacji agendy w ramach wspólnego sprawozdania z postępów w realizacji „ET 2020”.

ZAŁĄCZNIK

EUROPEJSKA AGENDA W ZAKRESIE UCZENIA SIĘ DOROSŁYCH

Obszary priorytetowe na okres 2012–2014

Państwa członkowskie są proszone, by uwzględniając szczególną sytuację krajową i z poszanowaniem priorytetów krajowych – w stosownych przypadkach przy wsparciu Komisji – skupiły się na tych spośród obszarów opisanych poniżej, które najtrafniej odpowiadają ich indywidualnym potrzebom.

1. Realizacja koncepcji uczenia się przez całe życie i mobilności

Aby zwiększyć i poszerzyć uczestnictwo dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie, w odpowiedzi na uzgodniony na szczeblu UE cel, jakim jest odsetek uczących się dorosłych na poziomie 15 %, a także by pomóc podnieść do 40 % odsetek młodych dorosłych mających wyższe wykształcenie lub jego odpowiednik, państwa członkowskie są proszone o skupienie się na:

- stymulowaniu popytu oraz rozwijaniu wszechstronnych i łatwo dostępnych systemów informacji i doradztwa, których uzupełnieniem będą skuteczne strategie środowiskowe służące podnoszeniu świadomości i motywacji wśród potencjalnych uczących się, ze szczególnym naciskiem na grupy znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, osoby przedwcześnie kończące naukę, młode osoby nieuczące się, niepracujące i nieszkolące się, nisko wykwalifikowanych dorosłych, zwłaszcza mających problem z czytaniem i pisaniem; dopełnieniem tych działań powinno być zapewnienie możliwości drugiej szansy, prowadzące do uzyskania kwalifikacji uznawanych w ramach EQF,
- promowaniu zaangażowania pracodawców w koncepcję uczenia się przez praktykę w miejscu pracy, umożliwiającego rozwijanie umiejętności niezbędnych na danym stanowisku i szerszych umiejętności, w tym poprzez bardziej elastyczne harmonogramy pracy,
- promowaniu elastycznych ścieżek edukacyjnych dla dorosłych, w tym szerszego dostępu do szkolnictwa wyższego dla osób, którym brak kwalifikacji uniemożliwia dostęp do tradycyjnego systemu, a także różnicowaniu spektrum możliwości w zakresie uczenia się oferowanych dorosłym przez instytucje szkolnictwa wyższego,
- wprowadzeniu w pełni funkcjonalnych systemów walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz promowaniu ich wśród dorosłych w każdym wieku i na każdym poziomie kwalifikacji, a także wśród przedsiębiorstw i innych organizacji.

2. Poprawa jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia

Aby stworzyć silny sektor uczenia się dorosłych, państwa członkowskie są proszone o skupienie się na:

- rozwijaniu dbałości o jakość wśród organizatorów kształcenia dorosłych, na przykład za pomocą systemów akredytacji, uwzględniając ramy/standardy jakości już istniejące w innych sektorach,
- podnoszeniu jakości personelu kształcącego dorosłych, na przykład poprzez zdefiniowanie profili kompetencji, ustanowienie skutecznych systemów kształcenia i doskonalenia zawodowego oraz ułatwienie mobilności nauczycieli, szkoleniowców i innych pracowników zaangażowanych w kształcenie dorosłych,
- zapewnieniu trwałego i przejrzystego systemu finansowania uczenia się dorosłych, opartego na podziale odpowiedzialności przy wysokim poziomie zaangażowania publicznego na rzecz sektora i wsparciu dla osób, których nie stać na opłaty, wyważonym podziale środków finansowych na wszystkie etapy kontinuum uczenia się przez całe życie, stosownym wkładzie w finansowanie ze strony wszystkich zainteresowanych podmiotów oraz poszukiwaniu innowacyjnych sposobów efektywniejszego i wydajniejszego finansowania,
- rozwijaniu mechanizmów pozwalających zadbać o to, by oferta edukacyjna lepiej odpowiadała potrzebom rynku pracy oraz stwarzała możliwość uzyskiwania kwalifikacji i rozwijania nowych umiejętności, które zwiększą zdolność przystosowywania się do nowych wymogów w zmieniającym się otoczeniu,
- zintensyfikowaniu współpracy i partnerstwa między wszystkimi zainteresowanymi podmiotami istotnymi dla uczenia się dorosłych, zwłaszcza władzami publicznymi, różnymi usługodawcami w zakresie kształcenia dorosłych, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, szczególnie na szczeblu regionalnym i lokalnym w kontekście tworzenia „regionów uczących się” oraz lokalnych ośrodków edukacyjnych.

3. Promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej w ramach uczenia się dorosłych

Aby rozwijać potencjał sektora uczenia się dorosłych w zakresie promowania spójności społecznej oraz zapewniania osobom, które tego potrzebują, ścieżki drugiej szansy umożliwiającej uczenie się oraz uzyskiwanie nowych życiowych możliwości, a także aby ograniczyć odsetek osób zbyt wcześnie porzucających kształcenie i szkolenie do poniżej 10 %, państwa członkowskie są proszone o skupienie się na:

- poprawianiu wśród dorosłych umiejętności czytania, pisania i liczenia, rozwijaniu umiejętności informatycznych i stwarzaniu dorosłym możliwości rozwijania podstawowych umiejętności i sprawności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa we współczesnym życiu społecznym (np. znajomość zagadnień gospodarczych i finansowych, wiedza o kwestiach obywatelskich, kulturalnych, politycznych i ekologicznych, nauka zdrowego trybu życia, świadomość konsumencka i wiedza na temat środków masowego przekazu),

- zwiększaniu podaży usług kształcenia dorosłych i zachęcaniu do korzystania z nich jako sposobów wzmocnienia włączenia społecznego i aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnotowym i społecznym oraz poprawiania dostępu do uczenia się dorosłych w przypadku migrantów, Romów i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, a także do oferty edukacyjnej dla uchodźców i osób ubiegających się o azyl, w tym w stosownych przypadkach kursów języka państwa przyjmującego,
- zwiększaniu możliwości uczenia się przez starszych dorosłych w kontekście aktywności osób starszych (w tym poprzez wolontariat) i promowaniu innowacyjnych form międzypokoleniowego uczenia się oraz inicjatyw służących wykorzystywaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji osób starszych z pożytkiem dla całego społeczeństwa,
- zajęciu się potrzebami edukacyjnymi osób niepełnosprawnych oraz osób znajdujących się w specyficznej sytuacji odcięcia od możliwości nauki, np. osób przebywających w szpitalach, domach opieki i więzieniach, i na zapewnieniu im odpowiedniego wsparcia w formie doradztwa.

4. Zwiększanie kreatywności i innowacyjności dorosłych oraz ulepszanie ich otoczenia edukacyjnego

Aby rozwijać nowe techniki pedagogiczne i kreatywne otoczenie edukacyjne w uczeniu się dorosłych, a także by promować uczenie się dorosłych jako sposób zwiększania kreatywności i innowacyjności obywateli, państwa członkowskie są proszone o skupienie się na:

- promowaniu nabywania przekrojowych kompetencji kluczowych, takich jak umiejętność uczenia się, zmysł inicjatywy i przedsiębiorczość oraz świadomość i ekspresja kulturowa, w szczególności dzięki zastosowaniu europejskich ram kompetencji kluczowych w ramach sektora uczenia się dorosłych,
- wzmocnieniu roli organizacji kulturalnych (np. muzeów, bibliotek itp.), społeczeństwa obywatelskiego, organizacji sportowych i innych podmiotów, gdyż mogą one stanowić kreatywne i innowacyjne otoczenie dla pozaformalnego i nieformalnego uczenia się dorosłych,
- lepszym wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w kontekście uczenia się dorosłych, by poszerzać dostęp i poprawiać jakość oferty usług, np. poprzez wykorzystanie nowych możliwości, jakie daje nauczanie na odległość, oraz stworzenie narzędzi i platform umożliwiających nauczanie za pomocą nośników elektronicznych, tak by dotrzeć do nowych grup docelowych, w szczególności osób o specjalnych potrzebach lub osób, które mieszkają w odległych miejscach.

Aby ułatwić realizację działań w powyższych priorytetowych obszarach zgodnie z czterema strategicznymi celami ram „ET 2020”, państwa członkowskie są ponadto proszone o wniesienie wkładu w usprawnianie gromadzenia, nadanie porównywalnego charakteru i analizę informacji i danych dotyczących uczenia się dorosłych na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym:

5. Poszerzenie zasobów wiedzy na temat uczenia się dorosłych oraz monitorowanie sektora uczenia się dorosłych

Państwa członkowskie są proszone o skupienie się na:

- aktywnym uczestnictwie w głównych ankietach i badaniach międzynarodowych, takich jak badanie edukacji dorosłych (AES), badanie na temat doskonalenia zawodowego (CVTS) oraz międzynarodowe badanie kompetencji osób dorosłych (PIAAC), oraz na realizacji postulatów z nich wynikających,
- zintensyfikowaniu działań w celu zgromadzenia dostatecznych danych podstawowych, dotyczących np. uczestnictwa, usługodawców, finansowania, wyników i szeroko pojętych korzyści, jakie uczenie się przynosi dorosłym i społeczeństwu, oraz na gromadzeniu również danych odnoszących się do przedziału wiekowego powyżej 64 roku życia z uwagi na wydłużanie się życia zawodowego,
- lepszym monitorowaniu rozwoju i wyników osiągniętych przez sektor uczenia się dorosłych oraz ocenie skutków z tego wynikających na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, w miarę możliwości lepiej wykorzystując istniejące instrumenty,
- zintensyfikowaniu badań i dogłębnej analizie kwestii odnoszących się do uczenia się dorosłych, poprzez rozszerzenie zakresu badań na nowe dziedziny i zachęcanie do analizy obejmującej więcej dziedzin i mającej odniesienie do przyszłości,
- sporządzeniu sprawozdania na temat polityk w zakresie uczenia się dorosłych w ramach sprawozdania z postępów w realizacji „ET 2020”.